

การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา*

จิตติชัย รักบำรุง**

ทิพย์เกสร บุญอ่ำไผ่*** พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะตามเกณฑ์ E1/E2 (85/85) 2) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม 3) เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม 4) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างนิสิตที่ฝึกด้วยชุดฝึกอบรมกับนิสิตที่ฝึกแบบปกติ 5) เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกด้วยชุดฝึกอบรมกับนิสิตที่ฝึกแบบปกติ 6) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ระดับปริญญาตรี ที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน 120 คน เพื่อเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ 1) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะ 2) ชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม 4) แบบวัดจิตสาธารณะ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E1/E2) และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.74/85.19 โดยเป็นไปตามเกณฑ์ พบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) คะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังจากฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมการใช้ชุดฝึกอบรม สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) คะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะหลังจากฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรม พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.74

คำสำคัญ: ชุดฝึกอบรม, จิตสาธารณะ

* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการฝึกอบรม มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558

** นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการฝึกอบรม มหาวิทยาลัยบูรพา, E-mail: thitichai@buu.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**** รองศาสตราจารย์ ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

The Development of Training Package to Enhance Public Consciousness of the College of Education Students at University of Phayao^{*}

Thitichai Ruckbumrung^{**}

Tipkesorn Boonumpai^{***} Pongprasert Hoksuan^{****}

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop training package on public consciousness when E1/E2 was (85/85), 2) to compare the score before and after training with the training package, 3) to compare the public consciousness before and after using the training package 4) to compare training achievement of the students who were trained with the training package and trained with normal training strategy, 5) to compare public consciousness of the students who were trained with the training package and trained with normal training strategy and 6) to study student satisfaction with the training package. The population of this study were the students in Bachelor of Education Program totaling 120 students. The sample was divided equally into two groups: experimental group and control group. Each group had 60 students. The research instruments were 1) the questionnaire on the needs to develop public consciousness, 2) the training package, 3) a test of achievement, 4) a test of public consciousness, 5) a satisfaction questionnaire on training package. Percentage, mean, standard deviation, E1/E2, and t-test were applied to analyze the collected data.

The research results found that:

1. The training package that the researcher have done has $E1/E2 = 85.74/85.19$ accordance with the set criterion. 1) The score was higher than the score before training significantly at the .05 level of significance. 2) The average score on public consciousness was higher than the normal training strategy significantly at the .05 level of significance. 3) The average achievement score was higher than the normal training strategy at the .05 level of significance. 4) The average public consciousness was higher than the normal training strategy at the .05 level of significance.

2. The results of student satisfaction with the training package found that it was at the high level that average of 3.74.

Keywords: Training package, Public consciousness

^{*} Research Article from the thesis for the Master of Arts Degree, Program in Training Technology, Burapha University, 2015

^{**} Students in Master of Arts Degree, Program in Training Technology, Burapha University, E-mail: thitichai@buu.ac.th

^{***} Associate professor in Faculty Education of Burapha University

^{****} Associate professor in Faculty Education of Burapha University

บทนำ

จากงานสัมมนาทางวิชาการภายใต้งานสัปดาห์ส่งเสริมจริยธรรมแห่งชาติ ช่วงปี 2553-2556 พบว่า ปัญหาหลักที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ได้แก่ ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลกับกลุ่มบุคคล ปัญหาการพัฒนาจิตใจของตนเอง จากปัญหาดังกล่าว ส่งผลจนกลายเป็นวิกฤตการณ์ทางสังคม (กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน, 2553) สอดคล้องกับผลการวิจัยของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปี 2556 ที่พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.2 คิดว่า คุณธรรมจริยธรรมสังคมไทยเสื่อมลง และร้อยละ 74.1 ระบุว่าครอบครัวควรเป็นควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ 43.8 โดยระบุว่าโรงเรียน สถานศึกษาหรือที่ทำงานควรเป็นองค์กรที่เข้ามาช่วยเหลือและพัฒนาบุคคล (ไทยรัฐออนไลน์, 2556) จากปัญหาดังกล่าวมหาวิทยาลัยพะเยา ในฐานะเป็นสถาบันการศึกษา โดยนโยบายและทิศทางการบริหารมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2554-2557 ได้กำหนดกลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพของนิสิตในด้านคุณธรรมจริยธรรม มาตรการที่ 1.1 การบูรณาการสอดแทรกเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมในรายวิชา มาตรการที่ 1.4 จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมของนิสิต ที่มีเนื้อหาสาระเพื่อให้เกิดแนวคิดและพฤติกรรมที่สร้างคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะด้านความซื่อสัตย์ มีวินัย จิตอาสา (มหาวิทยาลัยพะเยา, 2554) โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ที่มีบทบาทสำคัญโดยตรงในการพัฒนาวิชาชีพครู รับผิดชอบการผลิตครู ที่ต้องมุ่งเน้นให้นิสิตครูให้มีสมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสมรรถนะหลัก (Core competency) ที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's ethics and integrity) คือ การประพฤติปฏิบัติตนเองให้ถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) แนวทางหนึ่งที่สามารถจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาลักษณะที่พึงประสงค์ในข้างต้น คือ การฝึกอบรมให้แก่นิสิต โดยการใช้ชุดฝึกอบรมเป็นการช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการได้รับความรู้และฝึกให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ดังกล่าว (วัชรวิสา สยามาลัย, 2545)

ดังนั้นการนำข้อดีของชุดฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านชุดฝึกอบรมสามารถช่วยส่งเสริมจิตใจและศีลธรรมของผู้ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น (วิน เชื้อโพธิ์หัก, 2546, น. 25) จึงเป็นวิธีที่น่าสนใจสนใจในการศึกษาผลที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อสนับสนุนให้นิสิตมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ให้เป็นไปตามเกณฑ์ E1/E2 (85/85)

2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม

3. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม

4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมกับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ

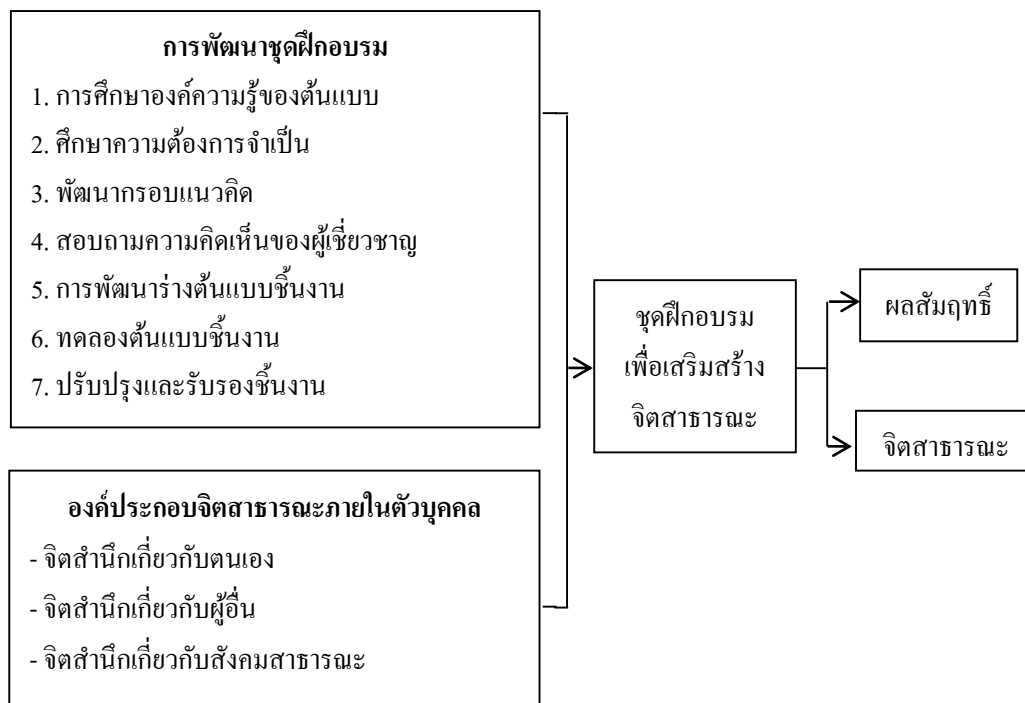
5. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมกับแบบปกติ

6. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการฝึกอบรม และจิตสาธารณะตามแนวของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2536) The 7 Step Model ซึ่งประกอบด้วย 1) การพิจารณาศึกษาองค์ความรู้ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็น 3) พัฒนากรอบแนวคิด 4) สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5) การพัฒนาร่างต้นแบบชิ้นงาน 6) ทดลองต้นแบบชิ้นงาน นำไปทดลองใช้จริง 7) ปรับปรุงและรับรองชิ้นงาน สำหรับด้านจิตสาธารณะศึกษาจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี TQF (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2553) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) (हत्य ओजपू, 2544; อริยา กูหา และสุวิมล นราองอาจ, 2553; กานต์รวี บุญญานุสิทธิ์, 2554; สมพงษ์ สิงหะพล, 2542) พบว่า 1) จิตสำนึกต่อตนเอง 2) จิตสำนึกต่อผู้อื่น 3) จิตสำนึกต่อสังคมหรือจิตสำนึกสาธารณะ สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D)

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ วิธีฝึกอบรม 2 วิธีคือ 1) วิธีฝึกอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา และ 2) วิธีฝึกอบรมแบบปกติ

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ และจิตสาธารณะ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ระดับปริญญาตรี จำนวน 2,913 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ระดับปริญญาตรี ที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู โครงการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 120 คน และใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยจับสลากเพื่อเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 60 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

- 1) จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง
- 2) จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น
- 3) จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้การฝึกอบรมมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบคำถามปลายเปิดโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามปลายเปิด ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านสภาพปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ และส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น จากผลการประเมินค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

2. ชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ ประกอบด้วย คู่มือสำหรับวิทยากร คู่มือสำหรับผู้เข้ารับการอบรม ประกอบด้วย เนื้อหา เรื่องจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น และจิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม จากการนำไปทดลองหาประสิทธิภาพพบว่าชุดการฝึกอบรมมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.74/85.19 และมีผลการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน มีค่าเท่ากับ 4.37 ซึ่งอยู่ในระดับดี

3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมมีลักษณะเป็นปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 3 เรื่องๆ ละ 20 ข้อ รวม 60 ข้อ ครอบคลุมวัตถุประสงค์และเนื้อหาจิตสาธารณะ ได้แก่ 1) จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง 2) จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น 3) จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ จากผลการประเมินค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป เมื่อนำไปทดสอบกับนิสิตที่เคยอบรมเรื่องจิตสาธารณะแล้ว จำนวน 30 คน แล้วทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง .39-.075 และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (r) .27 ขึ้นไป เรื่องละ 15 ข้อ รวมจำนวน 45 ข้อ ไว้ใช้ในการทดลอง ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.88 แล้วนำไปใช้เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมต่อไป

4. แบบวัดจิตสาธารณะ มีลักษณะคือ เรื่องที่ 1 จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง และ เรื่องที่ 2 จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น เป็นแบบวัดในลักษณะของมาตราประมาณค่า มีค่าคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 4 เพื่อวัดพฤติกรรมที่แสดงออกของนิสิตเรื่องละ 10 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ เรื่องที่ 3 จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ เป็นแบบวัดในลักษณะของข้อคำถามเชิงสถานการณ์ ซึ่งแต่ละข้อมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก โดยตัวเลือกทุกข้อมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 4 จำนวน 10 ข้อ ผลการประเมินค่าความสอดคล้องผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป และนำแบบวัดความมีจิตสาธารณะไปทดลองใช้กับนิสิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.78 แล้วนำไปใช้เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมต่อไป

5. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามจำนวน 20 ข้อที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ผลการประเมินผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คัดเลือกไว้ใช้ในการวิจัยเป็นข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมและจิตสาธารณะ
2. ศึกษาความต้องการจำเป็นในการสร้างชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ โดยทำการเก็บข้อมูลกับนิสิตสาขาการศึกษาให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชา
3. พัฒนารอบแนวคิดเป็นการนำทฤษฎีและหลักการที่ทำศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อกำหนดรายละเอียดและองค์ประกอบรอบแนวคิดของชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
4. กำหนดองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะไปสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อดูค่าความสอดคล้องของการพัฒนาร่างต้นแบบชุดฝึกอบรม ซึ่งมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป
5. การพัฒนาร่างต้นแบบชิ้นงาน ออกแบบ พัฒนาและสร้างต้นแบบชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะตามกรอบแนวคิดที่ได้แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ
6. ทดลองต้นแบบชิ้นงาน โดยนำชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะมาทำการทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพและทดลองใช้จริง ได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ทดลองใช้เบื้องต้น (Try out) โดยแบบเดี่ยว (1:1) แบบกลุ่ม (1:10) และแบบภาคสนาม (1:30) จากการนำไปหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม

7. นำชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะที่สร้างขึ้น ไปศึกษาผลการใช้ด้านผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม จิตสาธารณะ และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ รวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลการทดลอง นำผลคะแนนและคะแนนจิตสาธารณะที่ได้จากการใช้ชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะสำหรับนิสิตมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับผลการฝึกอบรมแบบปกติ

8. ปรับปรุงและรับรองชิ้นงานแก้ไขข้อบกพร่องของชิ้นงานให้มีความสมบูรณ์ แล้วนำไปรับรองชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัย การศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวม พบว่า คะแนนการทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม ในภาพรวมมีคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนรวมเฉลี่ย $E1 = 85.74$ และคะแนนรวมการทดสอบหลังเรียนรวมเฉลี่ย $E2 = 85.19$ สรุปได้ว่าชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 ที่กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ และคะแนนจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 37.87 ($S.D. = 3.07$) ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม 19.95 ($S.D. = 3.83$) ส่วนด้านความมีจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา โดยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.50 ($S.D. = 1.83$) และหลังการใช้ชุดฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.19 ($S.D. = 2.06$) ทั้งจากการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ และคะแนนจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ และคะแนนจิตสาธารณะ ระหว่างกลุ่มการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ กับกลุ่มการฝึกอบรมแบบปกติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ มีค่าเท่ากับ 37.87 ($S.D. = 3.07$) และนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ มีค่าเท่ากับ 35.68 ($S.D. = 3.06$) ส่วนด้านคะแนนเฉลี่ยของจิตสาธารณะของนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม มีค่าเท่ากับ 30.19 ($S.D. = 2.06$) และนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ มีค่าเท่ากับ 28.77 ($S.D. = 2.35$) ทั้งคะแนนเฉลี่ยเปรียบเทียบด้านผลสัมฤทธิ์และคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะที่ใช้ชุดฝึกอบรม สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของการประเมินของผู้ฝึกอบรม พบว่า ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรม ในภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.74 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจตามอันดับแรกได้แก่ อันดับแรกคือเนื้อหาในการฝึกอบรม คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 4.05 รองลงมา คือ รูปแบบการฝึกอบรมคะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 4.03 และอันดับที่สาม คือ การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมในการฝึกอบรม คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.82

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.74/85.19 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุด ฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. คะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุด ฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังจากฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมการใช้ชุดฝึกอบรม สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. คะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะหลังจากฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรม พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.74

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ พบว่าคะแนนการทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะภาพรวมมีคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนรวมเฉลี่ย $E1 = 85.74$ และคะแนนรวมการทดสอบหลังเรียนรวมเฉลี่ย $E2 = 85.19$ สรุปได้ว่าชุดฝึกอบรมในภาพรวมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 ที่กำหนดไว้ อาจเนื่องมาจากการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม ในครั้งนี้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (Developing an innovative prototype) ตามแนวคิดของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2536) “The 7 Step Model” ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ในภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเท่ากับ 4.37

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สอดคล้องกับการศึกษาของ นฤมล มณีงาม (2547) พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับวิธีประหยัดพลังงานสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวพรรณ คังคายะ (2556) ที่พบว่า คะแนนของผู้เข้ารับการอบรมจากชุดฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ได้รับการพัฒนาและมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของสิรินาฏ วารินสุข, ไชยรัตน์ ปราณี และสุพัฒนา หอมบุปผา (2557) ที่ได้ศึกษาและพบว่า สถานที่ดี สะอาด โล่ง เรียบร้อย มีระเบียบ มีการวางแผนงานที่ดี มีการจัดโซนที่ดี จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกพึงพอใจและเกิดความรู้สึกรักและอยากจะทำดูแล ปกป้องรักษาของที่เป็นของส่วนรวมจึงเป็นปัจจัยที่สามารถปลูกฝังให้เด็กเกิดจิตสาธารณะรักของส่วนรวมได้เป็นอย่างดี ทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการอบรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการออกแบบและสร้างลักษณะของกิจกรรม ชุดฝึกอบรม หรือโปรแกรม ส่งผลให้คะแนนด้านความรู้ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนได้

3. ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม พบว่าผลการเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับศักดิ์มงคล เชื้อทอง และคณะ (2551) พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลและคะแนนรวมเฉลี่ยของความสุขสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ความมีจิตสาธารณะและความสุขของนักศึกษาพยาบาลหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Berle (2006) พบว่า การทำกิจกรรมและการออกแบบกิจกรรมให้สามารถเชื่อมโยงและนำไปประยุกต์ใช้ความรู้จากการเรียนไปสู่สังคมหรือในชีวิตประจำวัน หรือสถานการณ์จริง จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกตระหนักรู้ต่อสังคมสาธารณะในทิศทางบวก

4. ผลการเปรียบเทียบคะแนนระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม กับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังจากฝึกอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรม สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากภายในชุดฝึกอบรมในการส่งเสริมจิตสาธารณะที่ได้ออกแบบขึ้นนั้นมีทั้งการนำเสนอความรู้ และการสร้างกิจกรรมระหว่างกระบวนการที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ จนเกิดความเข้าใจและสามารถคิดเชื่อมโยงในเนื้อหาเข้ามาสู่ชีวิตประจำวันของตนเอง สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนได้เร็วและมีความสำเร็จสูง มากกว่าการให้ความรู้เพียงอย่างเดียว (Bloom, 1976) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิรินาฏ วารินสุข, ไชยรัตน์ ปราณี และสุพัฒนา หอมบุปผา (2557) ที่ได้ศึกษาและพบว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนหากมีการดำเนินการที่ดีเด็กจะสามารถเอาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถที่จะซึมซับและค่อยๆ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยที่เด็กอาจจะไม่รู้ตัว

5. ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกด้วยชุดฝึกอบรมกับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะหลังจากฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากกิจกรรมภายในชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ลงมือปฏิบัติร่วมกับเพื่อนสมาชิก นั้นสอดคล้องกับแนวความคิดของกัลยากร วรกุลสถฐานีย์ (2551) พบว่าเยาวชนต้องการความสนุกสนาน ต้องการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน และงานวิจัยของอ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี คือ ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น รวมถึงการศึกษาของจิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์ (2557) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนและการสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนักศึกษา และการศึกษาของ Seider (2010) พบว่า การออกแบบกิจกรรมให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและพลเมือง กลยุทธ์เหล่านี้จะสามารถพัฒนาความคิดและการปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนในช่วงวัยรุ่นได้

6. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรม พบว่า ในภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก และรายชื่อ พบว่า อันดับแรก คือ เนื้อหาในการฝึกอบรม รองลงมา คือ รูปแบบการฝึกอบรม และอันดับที่สาม คือ การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมในการฝึกอบรม สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และรูปแบบของการฝึกอบรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจด้วยตนเองผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (วิภาพันธ์ ก่อเกียรติจิกร, 2544) ดังนั้น ผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและ ร่วมกับผู้อื่น จึงสามารถไตร่ตรอง หาเหตุผลและทำความเข้าใจ เมื่อเข้าใจแล้วก็จะเห็นความสำคัญ เกี่ยวกับเรื่องนั้นต่อไปและอาจนำไปสัมพันธ์กับเรื่องอื่นๆ เช่น อาจนำมาสัมพันธ์กับชีวิตของตนเอง กับสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ พึงพอใจและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2539)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำเพื่อส่วนรวมผู้สอนควรมีการแนะนำให้เป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้จริงสอดคล้องกับความสามารถ และความพร้อมของผู้เรียน และสามารถแก้ไขได้ตรงกับความต้องการของสังคมตลอดจนช่วยให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้เรียนและสังคมร่วมกัน
2. บทบาทผู้สอนควรมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน การตั้งคำถาม หรือการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นผู้เรียนได้คิดและร่วมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และการสะท้อนความคิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในประเด็นที่แตกต่างออกไป เช่น การพัฒนาความรับผิดชอบ การพัฒนาการทำงานเป็นทีม เนื่องจากการส่งเสริมจิตสาธารณะเป็นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมจากสมาชิกในกลุ่มและทำประโยชน์เพื่อสังคม
2. ควรมีการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะในรูปแบบอื่น เช่น การพัฒนาชุดฝึกอบรมบนเครือข่ายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และบันทึกผลการดำเนินกิจกรรมในระบบคอมพิวเตอร์

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน. (2553). *สรุปการสัมมนาวิชาการภายใต้งานสัปดาห์ส่งเสริมจริยธรรมแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๓*. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2556, จาก <http://www.ethic.cdd.go.th/Text/web2.pdf>
- กัลยกร วรกุลสัญญา. (2551). *การรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะและการสื่อสารการตลาดเพื่อการรณรงค์ด้านจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2539). *อัตตศึกษา: ศาสตร์แห่งการรู้จักตัวเอง*. กรุงเทพฯ: ทีพีพรินท์.
- จิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 9(27), 49-62.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2536). *การศึกษาทางไกลกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สารชุดวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. นนทบุรี, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2556). โพลเอบคชีปชช.75.2% คิดว่า'คุณธรรม จริยธรรม'สังคมไทยเสื่อมลง. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2556, จาก <http://www.thairath.co.th/content/357920>
- นฤมล มณีงาม. (2547). *การพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาการประถมศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- มหาวิทยาลัยพะเยา. (2554). *คู่มือนโยบายและทิศทางการบริหาร มหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2554-2557*. พะเยา: ผู้แต่ง.
- วัชร สามีลย์. (2545). *การพัฒนาชุดการฝึกอบรมการวิจัยชั้นเรียนเรื่องความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน การวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาเทคโนโลยีการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

- วิน เชื้อโพธิ์หัก. (2546). *การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิภาพันท์ ก่อเกียรติจิตร. (2544). *สรุปสถานการณ์สังคมไทย 2539: มุมมองและข้อเสนอจากเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมการพัฒนา.
- ศักดิ์มงคล เชื้อทอง, และคณะ. (2551). *ผลของโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะต่อความมีจิตสาธารณะและความสุขของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี*. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี, สระบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2556, จาก hrd.obec.go.th/Old/news/feb/article_20100204133338.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. สืบค้นเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2556, จาก <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>
- สิรินาถ วารินสุข, ไชยรัตน์ ปราณี และสุพัฒนา หอมบุญพา. (2557, มกราคม-มิถุนายน). ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 4(6), 85-100.
- เสาวพรรณ คังคายะ. (2556). *การพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานสำหรับลูกจ้างทั่วไปและลูกจ้างเข้าทำงานใหม่กลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมการทำงาน พ.ศ. 2554*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สาขาอุตสาหกรรมศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- หฤทัย อาจปรุ. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลภาวะผู้นำรูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาโสตทัศนศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี.

- Berle, D. (2006). Incremental integration: A successful service-learning strategy. *International Journal of Teaching & Learning in Higher Education*, 18(1), 43-48.
- Bloom, B. S. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York: McGraw-Hill.
- Seider, S. (2010). Developing the ethical minds of gifted adolescents. *Gifted Education International*, 27(1), 132-148.
